

Όμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας
Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου
ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τοῦ ΟΗΕ

19 Ἰουλίου 1974

Στις 19 Ἰουλίου 1974, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, προερχόμενος ἀπό τὸ Λονδίνο, ἐφθάσε στὴ Νέα Υόρκη, ὅπου ἐγένετο δεκτὸς ἀπὸ τὸ Γενικὸ Γραμματεία τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν κ. Κουρτ Βαλντχάιμ.

Μετά τὴν ἀφιξη τοῦ Μακαριότητος συνήλθε τὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας, στις 19 Ἰουλίου 1974, γιὰ νὰ ἐπιληφθεῖ τῆς αἰτήσεως τῆς Κύπρου γιὰ καταδίκη τοῦ πραξικοπήματος. Ὁ Μακαριότητος ἐγένετο δεκτὸς στὰ Ἠνωμένα Ἐθνη ὡς ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Κυπριακοῦ Κράτους. Δίνοντάς του τὸ λόγο, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας εἶπε: «Ἐχω τώρα τὴν τιμὴ νὰ καλέσω στὸ βῆμα τὴν Ἀυτοῦ Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο, Πρόεδρο τῆς Κύπρου».

Ὁ Πρόεδρος Μακάριος, ἀφού ἀνέβηκε στὸ βῆμα καὶ κάτω ἀπὸ τὰ παρατεταμένα χειροκροτήματα τῶν ἀντιπροσώπων, μίλησε ὡς εἰς:

« Κύριε Πρόεδρε,

Ἐπιθυμῶ κατ' ἀρχὴν νὰ ἐκφράσω τὰς θερμότερας εὐχαριστίας μου πρὸς τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας διὰ τὸ ζῶηρόν ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἔχουν ἐπιδείξει διὰ τὴν κρίσιμον κατάστασιν, ἣ ὁποία ἐδημιουργήθη εἰς Κύπρον μετὰ τὸ πραξικόπημα, τὸ ὁποῖον ὀργανώθη ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐποικιοκρατοῦντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν, τῶν διοικούντων τὴν Κυπριακὴν Ἐθνικὴν Φρουράν. Εἶμαι ἰδιαίτερος εὐγνώμων, διότι τὸ Συμβούλιον

Ἀσφαλείας εἶχε συμφωνήσει νὰ ἀναβάλῃ τὴν συνεδρίαν του μέχρι τῆς ἐδῶ ἀφίξεώς μου, διὰ νὰ μοῦ δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὁμιλήσω πρὸς αὐτὸ ἐπὶ τῶν προσφάτων δραματικῶν γεγονότων εἰς Κύπρον.

Ἐπειδὴ ὅτι συμβαίνει εἰς Κύπρον ἀπὸ τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἀποτελεῖ μίαν πραγματικὴν τρα-

γωδίαν. Τό στρατιωτικόν καθεστώς τής Ἑλλάδος ἔχει κρυσθαλέως παραβιάσει τήν ἀνεξαρτησίαν τής Κύπρου. Χωρίς ἔχνος σεβασμοῦ πρὸς τὰ δημοκρατικά δικαιώματα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, χωρίς ἔχνος σεβασμοῦ πρὸς τήν ἀνεξαρτησίαν καί τήν κυριαρχίαν τής Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἡ Ἑλληνική Χούντα ἔχει ἐλεγκτεῖναι τήν δικτατορίαν τῆς εἰς Κύπρον. Εἶναι βεβαίως γεγονός, ὅτι ἀπό πινος

χρόνου ὁ σκοπὸς τῶν καθίστατο φανερός. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς εἶχε ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὸ αἶσθημα, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Χούντα ὠργάνωσε πραξικόπημα καὶ αὐτὸ τὸ αἶσθημα κατέστη ἐντονώτερον κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων ἐβδομάδων, ὅτε ἡ τοιμοκρατικὴ δὴνάσις ΕΟΚΑ Β', κατευθυνομένη ἐξ Ἀθηνῶν, ἐπανήρχισε τὰς βίαιοπραγίας. Ἐγνώριζον ἀπὸ μακροῦ χρόνου, ὅτι ἡ παρά-

νομος ὀργάνωσις εἶχε τὰς ρίζας καὶ ἐτροφοδοτεῖτο ἐξ Ἀθηνῶν. Ἡμῖν ἐνήμερος, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοί, οἱ ὁποῖοι ἐπανδρώνουν καὶ διοικοῦν τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν, ἐστρατολόγουν μέλη διὰ τὴν ὀργάνωσιν καὶ ὑπεστήριζον αὐτὴν κατὰ διαφόρους τρόπους μέχρι τοῦ σημείου νὰ φθάσῃ ἡ ὀργάνωσις μέχρι τῶν ἀποθηκῶν ὀπλισμοῦ τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς.

Εἰς τὰ στρατόπεδα τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς, οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ διεξήγαγον ἀνοικτὴν προπαγάνδαν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς παρανόμου ὀργανώσεως καὶ μετέτρεψαν τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν ἀπὸ δόξανον τοῦ Κράτους εἰς μέσον ἀνατορεπτικόν. Ὁσῆας, κατὰ καιροῦς, παρηπονοῦμην πρὸς τὰς Ἀθήνας περὶ τῆς ἀναρμόστου διαγωγῆς τῶν Ἑλλήνων Ἀξιωματικῶν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς, ἡ ἀπάντησις ἦτο, ὅτι, εἴαν εἶχον συγκεκριμένας ἀποδείξεις, ὅσοι θὰ εὐρίσκοντο ἔνοχοι θὰ ἀνεκαλοῦντο. Ἐξ ὅλης τῆς στάσεώς των, ἐσχημάτισα τὴν ἀλάνθαστον ἐντύπωσιν, ὅτι ἡ συνήθης ἀπάντησις των ἦτο μία προσποιήσις ἀθωότητος. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν στοιχεῖα περιήλθον εἰς χεῖρας τῆς Κυπριακῆς Ἀστυνομίας ἀποδεικνύοντα σαφῶς, ὅτι ἡ ΕΟΚΑ Β' ἦτο ἐν ἐξέστημα τοῦ καθεστώτος τῶν Ἀθηνῶν.

Χρηματικὰ ποσὰ διετίθεντο ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ὀργανώσεως ταύτης καὶ ἐδίδοτο ὡσαύτως εἰς αὐτὴν λεπτομερεῖς ὁδηγίαι ἀναφορικῶς μετὰ τὰς ἐνεργείας τῆς. Τότε ἔκρινα ἀναγκαῖον νὰ ἀπευθύνω μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἑλληνικοῦ καθεστώτος Στρατηγὸν Γκιζίκην, ζητῶν παρ' αὐτοῦ νὰ δώσῃ διαταγὰς διὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς βίας καὶ αἱματοχυσίας ὑπὸ τῆς ΕΟΚΑ Β' καὶ διὰ τὴν διάλυσιν αὐτῆς. Παρεκάλεσα ὡσαύτως τοῦτον νὰ ἀνακαλέσῃ τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν Ἕλληνας ἀξιωματικούς, προσθέτων, ὅτι σκοπός μου ἦτο ἡ μείωσις τῆς ἀριθμητικῆς δυνάμεως τῆς Δυνάμεως ταύτης καὶ ἡ μετατροπὴ τῆς εἰς ὄργανον τοῦ Κυπριακοῦ Κράτους. Ἀνέμενον ἀπάντησιν. Εἶχον τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι τὸ καθεστὸς τῶν Ἀθηνῶν δὲν πύνοι τὴν μείωσιν τῆς Δυνάμεως ταύτης καὶ πολὺ ὀλιγώτερον τὴν ἀπογώσῃσιν τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν.

Ὁ Ἕλλην Πρέσβυς ἐν Κύπρῳ με ἐπεσκέφθη, ἐντολῇ τῆς Κυβερνήσεώς του, διὰ νὰ μοῦ ἐξηγήσῃ, ὅτι ἡ μείωσις εἰς τὴν ἀριθμητικὴν δυνάμιν τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς ἢ ἡ ἀποχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν θὰ ἐξησθῆναι τὴν ἀμυνὰν τῆς Κύπρου ἐν περιπτώσει κινδύνου ἐκ Τουρκίας.

Τούτο ἀπετέλει ἰσχυρισμόν, ὁ ὁποῖος, ἀκόμη καὶ ἂν ἐνεφανίζετο ὡς λογικός, δὲν ἦτο πειστικός, καθ' ὅτι ἐγνώριζον, ὅτι ὀπισθεν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου ἐκρύπτοντο ἄλλα συμφέροντα. Ἀπήντησα, ὅτι, ὅπως ἐξειλίχθησαν τὰ πράγματα, θεωρῶ τὸν κίνδυνον ἐκ τῆς Τουρκίας μικρότερον παρὰ τὸν κίνδυνον ἐκ μέρους των. Καὶ ἀπεδείχθη, ὅτι οἱ φόβοι μου ἐδικαιώθησαν.

Τὸ Σάββατον, 13 Ἰουλίου, συνεκροτήθη εἰς τὰς Ἀθήνας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Στρατηγοῦ Γκιζίκη, συνδιάσκεψις, ἣ ὁποία διήρκεσεν ἐπὶ πολλὰς ὥρας. Εἰς ταύτην παρέστησαν ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ἐν Κύπρῳ, ὁ Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι, διὰ τὰ συζητήσουν τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς μου. Ὡς ἐδηλώθη εἰς σχετικὸν ἀνακοινωθέν, ἐκδοθέν κατὰ τὸ τέλος τῆς συσκέψεως, ἡ σύσκεψις θὰ ἐπανελαμβάνετο τὴν Δευτέραν, 15 Ἰουλίου. Ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸ ἀνακοινωθέν εἰς δευτέραν σύσκεψιν ἦτο ἀπατηλὴ. Διότι, ἐνῶ τὴν Δευτέραν ἀνέμενον ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐπιστολήν μου, ἡ ἀπάντησις ἤλθε καὶ αὕτη ἦτο τὸ πραξικόπημα.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπέστρεφον ἀπὸ τὴν θερρινὴν μου κατοικίαν εἰς Τρόδος, ὅπου διήλθον τὸ Σαββατοκυριακὸν καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν πρωϊνὴν εὐρισκόμην εἰς τὸ γραφεῖόν μου εἰς τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν, ὑπεδεχόμην εἰς τὴν αἴθουσαν ὑποδοχῆς ὁμάδα παιδιῶν καὶ κορασιῶν, μελῶν τῆς Ἑλληνορθοδόξου Νεολαίας τοῦ Καίρου, τὰ ὁποῖα ἤλθον εἰς Κύπρον ὡς φιλοξενούμενά μου ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. Μόλις εἶχον χαιρετίσει αὐτά, ὅτε ἠκούσθησαν οἱ πρῶτοι πυροβολισμοί. Ἐντὸς δευτερολέπτων οἱ πυροβολισμοὶ κατέστησαν συχνότεροι καὶ ἐν μέλος τῆς προεδρικῆς φρουρᾶς μὲ ἐπληροφόρησεν, ὅτι τεθωρακισμένα αὐτοκίνητα καὶ τάνκς διήλθον τὸ περιτοίχιμα καὶ εὐρίσκοντο ἐντὸς τοῦ προαυλίου τοῦ Προεδρικοῦ Μεγάρου, τὸ ὁποῖον ἐσοεῖτο ἀπὸ βλήματα ὀβλίων. Ἡ κατάστασις κατέστη συντόμως κρίσιμος. Προσεπάθησα νὰ συνδεθῶ τηλεφωνικῶς μὲ τὸ ΡΙΚ διὰ νὰ μεταδώσω εἰδικὴν ἀπὸ ραδιοφώνου ἀνακοίνωσιν, ὅτι τὸ Προεδρικὸν Μέγαρον ὑφίστατο ἐπίθεσιν, ἀλλ' ἀντελήφθη, ὅτι αἱ τηλεφωνικαὶ γραμμαὶ ἀπεκόπησαν. Ὁ σφοδρὸς βομβαρδισμὸς ἐμεγάλωνεν ἀκόμη περισσότερο. Πῶς ἐσώθη ἡ ζωὴ μου φαίνεται ὡς θαῦμα τῆς Θεῆς Προνοίας. Ὅταν, ἀκολουθῶς, εὐρέθη ἐν τὴν περιοχῇ τῆς Πάφου, ἀπηυθύνθη πρὸς τὸν λαὸν τῆς Κύπρου ἐκ τινος ἐπιτοπίου ραδιοσταθμοῦ, πληροφορησας τοῦτον, ὅτι ζῶ καὶ ὅτι θὰ ἀγωνισθῶ μετ' αὐτοῦ κατὰ τῆς δικτατορίας, τὴν ὁποῖαν προσεπάθη νὰ ἐπιβάλλῃ τὸ Ἑλληνικὸν καθεστῶς.

Δὲν σκοπῶ νὰ καταναλώσω τὸν χρόνον τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας μὲ τὴν προσωπικὴν μου περιπέτειαν. Ἀλλ' ὡς ἐπιθυμῶ νὰ προσθέσω, ὅτι κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς ἐνόπλου ἐπιθέσεως τὰ τεθωρακισμένα αὐτοκίνητα καὶ τάνκς ἐκινεῖτο πρὸς τὴν Πάφον, ἐνῶ ταυτοχρόνως μικρὸν πολεμικὸν σκάφος τῆς Ἐθνικῆς Φρουρᾶς ἤρχισε νὰ βομβαρδίζῃ τὴν Μητρόπολιν Πάφου, ὅπου διέμενον. Ὑπὸ τὰς περιστάσεις ταύτας, εὖρον φρόνιμον νὰ ἐγκαταλείψω τὴν Κύπρον, παρὰ νὰ πέσω εἰς χεῖρας τῆς Ἑλληνικῆς Χούντας.

Εἶμαι εὐγνώμων πρὸς τὴν Βρετανικὴν Κυβέρνησιν, ἣ ὁποία διέθεσεν ἐν ἐλικόπτερον διὰ νὰ μὲ παραλάβῃ ἐκ Πάφου καὶ νὰ μὲ μεταφέρῃ εἰς τὰς Βρετανικὰς Βάσεις καὶ ἀεροπλάνον διὰ νὰ μεταβῶ ἐκεῖθεν εἰς Μάλταν καὶ Λονδίνον. Εἶμαι, ἐπίσης, εὐγνώμων πρὸς τὸν εἰδικὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ ΟΗΕ καὶ τὸν Διοικητὴν τῆς Εἰρηνευτικῆς Δυνάμεως ἐν Κύπρῳ διὰ τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἐπέδειξαν διὰ τὴν ἀσφάλειάν μου. Ἡ παρουσία μου εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας κατέστη δυνατὴ χάρις εἰς τὴν παρασχεθεῖσαν πρὸς ἐμὲ βοήθειαν ὑπὸ τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως Δρος Βάλντχαϊμ, τῶν ὁποίων τὸ ζῶηδον ἐνδιαφέρον δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὴν κρίσιμον κατάστασιν, πού ἐδημιουργήθη ἐν Κύπρῳ, συγκινεῖ πᾶσαν χορδὴν τῆς καρδίας μου.

Δέν γνωρίζω εἰσέτι ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς Κυπριακῆς κρίσεως, τῆς προκλήθεισος ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος. Φοβοῦμαι, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων εἶναι μέγας καὶ ὅτι αἱ ὕλικαι καταστροφαὶ εἶναι βαρεῖαι. Ὅτι ὅπωςδήποτε ἀποτελεῖ τὸ ἄμεσον ἐνδιαφέρον μας, ἐπὶ τοῦ παρόντος, εἶναι ὁ τερματισμὸς τῆς τραγωδίας.

Ὅταν ἐφθασα εἰς τὸ Λονδῖνον, ἐληροφορήθην τὸ περιεχόμενον ὁμιλίας τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλληνικῆς Χούντας εἰς τὰ Ἕνωμένα Ἔθνη. Ἐξεπλάγην διὰ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον καταβάλλουν προσπάθειάς νὰ ἐξαπατήσουν τὴν διεθνή κοινήν γνώμην. Χωρὶς ἐρύθημα, ἡ Ἑλληνικὴ Χούντα καταβάλλει προσπάθειάς νὰ ἀπλοποιήσῃ τὴν κατάστασιν, ἰσχυρίζομένη, ὅτι δέν ἐνέχεται εἰς τὴν ἐνοπλὸν ἐπίθεσιν καὶ ὅτι αἱ ἐξελίξεις τῶν τελευταίων ὀλίγων ἡμερῶν ἀποτελοῦν ἐσωτερικὸν θέμα τῶν Ἑλληνοκυπρίων.

Δέν πιστεύω, ὅτι ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἀποδέχονται τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος. Τὸ πραξικόπημα δέν συνέβη ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις, ὥστε νὰ θεωρηθῆται ἐσωτερικὸν ζήτημα τῶν Ἑλληνοκυπρίων. Ἀποτελεῖ καθαρῶς εἰσβολὴν ἔξωθεν, κατὰ κατάφορον παραβίασιν τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ κυριαρχίας τῆς Δημοκρατίας τῆς Κύπρου. Τὸ ἀποκαλούμενον πραξικόπημα ἦτο ἔργον τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν, οἱ ὁποῖοι στελεχώνουν καὶ διοικοῦν τὴν Ἐθνικὴν Φρουράν. Πρέπει ἐπίσης νὰ τονίσω τὸ γεγονός, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα (ΕΛΔΥΚ), ἀποτελούμενον ἐξ 950 ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν καὶ σταθμεῖον ἐν Κύπρῳ δυνάμει τῆς Συνθήκης Συμμαχίας, διεδραμάτισε πρωταγωνιστικὸν ρόλον εἰς τὴν ἐπιδρομικὴν ταύτην ὑπόθεσιν ἐναντίον τῆς Κύπρου. Ἡ κατάληψις τοῦ ἀεροδρομίου ἔξωθι τῆς πρωτεύουσος διεξήχθη ὑπὸ ἀξιωματικῶν καὶ ἀνδρῶν τῆς ΕΛΔΥΚ, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι πλησίον τοῦ ἀερολιμένος.

Εἶναι ἀρκετὸν νὰ δηλώσω ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου, ὅτι μερικαὶ φωτογραφίαι, ἐμφανιζόμεναι εἰς τὸν διεθνή τύπον, δεικνύουν τεθωρακισμένα καὶ τάνκς, ἀνήκοντα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἀπόσπασμα, τὸ εὑρισκόμενον εἰς Κύπρον. Ἐξ ἄλλου οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοί, οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουράν, διηύθυνον τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτάς. Αὐτοὶ ἐστρατολόγησαν πολλὰ μέλη τῆς τρομοκρατικῆς ὀργανώσεως ΕΟΚΑ Β', τὴν ὁποίαν ἐξόπλισαν μὲ ὄπλα τῆς Ἐθνικῆς Φρουράς.

Ἐάν οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοί, οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουράν, δέν ἦσαν ἀναμεμυγμένοι, πῶς δικαιολογεῖται τὸ γεγονός, ὅτι μεταξὺ τῶν θυμάτων εἰς τὰς μάχας περιλαμβάνοντο Ἕλληνες ἀξιωματικοί, τῶν ὁποίων τὰ λείψανα μετεφέρθησαν εἰς Ἑλλάδα, διὰ νὰ ταφοῦν ἐκεῖ; Ἐάν οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοί δέν διεξήγαγον τὸ πραξικόπημα, πῶς δικαιολογεῖται τὸ γεγονός τῶν νικητρινῶν πτήσεων Ἑλληνικῶν ἀεροπλάνων, μεταφερόντων εἰς Κύπρον προσωπικὸν μὲ πολιτικὰς ἐνδυσμασίας καὶ ἀγόντων πίσω εἰς Ἑλλάδα νεκροὺς καὶ τραυματίας; Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι τὸ πραξικόπημα ὀργανώθη ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Χούντας καὶ διεξήχθη ὑπὸ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν τῆς Ἐθνικῆς Φρουράς καὶ ὑπὸ ἀξιωματικῶν καὶ ἀνδρῶν τῆς Ἑλληνικῆς Δυνάμεως, ἡ ὁποία σταθμεύει εἰς Κύπρον, καὶ ὡς τοιοῦτο μετεδόθη ὑπὸ τοῦ τύπου εἰς ὅλην τὴν ἠφῆλιον.

Τὸ πραξικόπημα ἐστοίχισε πολλὴν αἱματοχυσίαν καὶ ἀφῆρσε πολλὰς ζωάς. Ἀντιμετώπισθη δι' ἀποφασιστικῆς ἀντιστάσεως τῶν νομίμων δυνάμεων ἀσφαλείας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου. Δέν δύναμαι μετὰ βεβαιότητος νὰ εἶπω, ὅτι ἡ ἀντίστασις καὶ ἡ ἀντίδρασις τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου ἐναντίον τῶν συνωμοτῶν θά τερματισθῆ μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων του. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς οὐδέποτε θά ὑποκύψῃ εἰς τὴν δικτατορίαν, παρ' ὅλον ὅτι πρὸς στιγμὴν ἡ κτηνώδης βία τῶν τεθωρακισμένων καὶ τῶν τάνκς δυνατὸν νὰ ἐπικρατήσῃ.

Μετά τὸ πραξικόπημα οἱ πράκτορες τοῦ Ἑλληνικοῦ καθεστώτος ἐν Κύπρῳ διώρισαν ἕνα καλῶς γνωστὸν κακοῦργον, τὸν Νίκον Σαμπῶν, ὡς Πρόεδρον, ὁ ὁποῖος ἀκολούθως διώρισεν ὡς ὑπουργοὺς γνωστὰ στελέχη καὶ ὑποστηρικτὰς τῆς τρομοκρατικῆς ὀργανώσεως ΕΟΚΑ Β'.

Δυνατὸν νὰ ὑποστηριχθῆ, ὅτι ὁ,τι συνέβη ἐν Κύπρῳ εἶναι μίᾳ ἐπανάστασις καὶ ὅτι μίᾳ κυβέρνησις ἐγκαθιδρύθη ἐπαναστατικῶ δικαίῳ. Αὕτη δὲν εἶναι ἡ περίπτωσις. Δὲν ἐγένεν ἐπανástιασις εἰς Κύπρον, ἡ ὁποία θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ ὡς μίᾳ ἐσωτερικῆ ὑπόθεσις. Ἦτο μίᾳ εἰσβολῇ, ἡ ὁποία παρεβίασε τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν κυριαρχίαν τῆς Δημοκρατίας. Καὶ ἡ εἰσβολὴ συνεχίζεται ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ εἰς Κύπρον. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς εἰσβολῆς θὰ εἶναι καταλυτικὰ διὰ τὴν Κύπρον, ἐὰν δὲν ὑπάρξῃ ἐπάνοδος εἰς τὴν συνταγματικὴν ὁμαλότητα καὶ ἐὰν αἱ δημοκρατικαὶ ἐλευθερίαι δὲν ἀποκατασταθοῦν.

Διὰ νὰ παραπλανήσῃ τὴν διεθνή κοινὴν γνώμην, τὸ στρατιωτικὸν καθεστῶς τῆς Ἑλλάδος ἀνεκοίνασε χθὲς τὴν σταδιακὴν ἀντικατάστασιν τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν τῆς Ἐθνικῆς Φρουράς. Ἄλλὰ τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ἡ ἀντικατάστασις τῶν, ἀλλ' ἡ ἀποχώρησις τῶν. Ἡ χειρονομία τῆς ἀνακλήσεως ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς παραδοχῆς, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ, οἱ ὑπηρετοῦντες τῶρα εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουράν, ἦσαν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι διεξήγαγον τὸ πραξικόπημα. Αὐτοὶ οἱ ἀξιωματικοὶ, ὅπωςδήποτε, δὲν ἐνήργησαν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, ἀλλὰ κατόπιν ὁδηγίῶν ἐξ Ἀθηνῶν. Οὕτω ἡ Ἐθνικὴ Φρουρά θὰ παραμείνῃ πάντοτε ἐν ὄργανον εἰς χεῖρας τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας ἀντιλαμβάνονται αὐτὸ τὸ παίγνιδι.

Δυνατὸν νὰ λεχθῆ, ὅτι ἦτο ἡ Κυπριακὴ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία προσεκάλεσε τοὺς Ἕλληνας ἀξιωματικούς διὰ νὰ ἐπανδρώσουν τὴν Ἐθνικὴν Φρουράν. Λυποῦμαι νὰ εἶπω, ὅτι ἦτο σφάλμα μου νὰ δώσω εἰς αὐτοὺς τόσην ἐμπιστοσύνην. Κατεγράσθησαν αὐτὴν τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ ἀντὶ νὰ βοηθήσουν εἰς τὴν προστασίαν τῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς κυριαρχίας καὶ τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς νήσου, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι κατέστησαν ἐπιδρομεῖς.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ εἶπω, ὅτι ἡ πολιτικὴ τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος ἐν Ἑλλάδι ἐναντὶ τῆς Κύπρου καὶ ἰδιαιτέρως ἐναντὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου ὑπῆρξεν ἀνελικρινής. Ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω, ὅτι ἦτο διπλοπρόσωπος πολιτικὴ.

Ἐπὶ τινὰ χρόνον διεξήγοντο συνομιλίας μεταξύ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τούρκων τῆς Κύπρου πρὸς ἐξεύρεσιν εἰρηρικῆς λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος, τὸ ὁποῖον πολλάκις ἀπησχόλησε τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας καὶ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Γεν. Γραμματέως καὶ δύο συνταγματολόγοι ἐξ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας παρηκολούθηον τὰς συνομιλίας. Τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας ἐπανειλημμένως, δις τοῦ ἔτους, ἀνανέωσε τὴν θητείαν τῆς εἰρηνευτικῆς δυνάμεως ἐν Κύπρῳ, ἐκφράζον ἐκάστην φορὰν τὴν ἐλπίδα διὰ μίαν σύντομον λύσιν τοῦ προβλήματος.

Δὲν δύναται νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε πρόοδος τῶν συνομιλιῶν ὑπῆρξεν ἱκανοποιητικὴ. Ἄλλὰ πῶς ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ πρόοδος εἰς τὰς συνομιλίας, διὰ τὴν ἡ πολιτικὴ περὶ Κύπρου τοῦ καθεστώτος τῶν Ἀθηνῶν ἦτο διπλοπρόσωπος; Εἶχε συμφωνηθῆ ὑφ' ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν, ὅτι αἱ συνομιλίας διεξήγοντο μετὰ βίας τὴν ἀνεξαρτησίαν. Τὸ καθεστῶς τῶν Ἀθηνῶν ἐπίσης συνεφώνησεν εἰς αὐτὸ καὶ πολλάκις ὁ Ἕλληνας Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ θέσις τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ θέματος ἦτο σαφής. Ἐὰν οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, πῶς τὸ στρατιωτικὸν καθεστῶς τῆς Ἑλλάδος ἴδρυσεν καὶ ὑπεστήριξε τὴν τρομοκρατικὴν ὀργάνωσιν τῆς ΕΟΚΑ Β', τῆς ὁποίας σκοπὸς ἐδηλώθη, ὅτι ἦτο ἡ ἑνωσις τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ὁποίας τὰ μέλη ἀπεκάλουν ἑαυτοὺς «Ἐνωτικούς»;

Ἐντὸς τῶν στρατοπέδων τῆς Ἐθνικῆς Φρουράς, οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ συνεχῶς μὲ κατηγόρουν, ὅτι ἂν καὶ ἡ ἔνωσις ἦτο ἐφικτή, ἡ πραγματοποιοίησίς τῆς ὑπενομεύετο ὑπ' ἐμοῦ. Ὄταν τοῦς ὑπενθυμιζέτο, ὅτι ἡ Ἑλλάς εἶχε καταστήσει τὴν θέσιν τῆς καθαρᾶν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὅτι αὕτη ὑπεστήριζε τὴν ἀνεξαρτησίαν, ἡ ἀπάντησις τῶν ἦτο, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ δίδεται προσοχὴ εἰς τοὺς λόγους τῶν διπλωματῶν. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, πῶς ἦτο δυνατόν διὰ τὰς συνομιλίας νὰ καταλήξουν εἰς θετικὸν ἀποτέλεσμα; Ἡ διπλοπρόσωπος πολιτικὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ καθεστώτος ἦτο ἔν τῶν βασικῶν ἐμποδίων εἰς τὴν πρόοδον τῶν συνομιλιῶν.

Ὑπὸ τὰς περιστάσεις, αἵτινες ἔχουν δημιουργηθῆ εἰς Κύπρον, δὲν δύναμαι νὰ προῖδω τὴν προοπτικὴν συνομιλιῶν. Θὰ ἔλεγον μᾶλλον, ὅτι οὐδεμία τοιαύτη προοπτικὴ ὑπάρχει. Συμφωνία, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ κατέληγον αἱ συνομιλίαι, θὰ ἐστερεῖτο ἀξίας, διότι δὲν ὑπάρχει ἐκλεγεμένη ἡγεσία νὰ ἐπιληφθῆ τοῦ θέματος. Τὸ πραξικόπημα τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος τῆς Ἑλλάδος συνιστᾷ ἀνάσχεσιν τῆς προόδου τῶν συνομιλιῶν πρὸς λύσιν. Ἐπὶ πλέον, θὰ εἶναι μία συνεχῆς πηγὴ ἀνωμαλίας εἰς Κύπρον, αἱ συνέπειαι τῆς ὁποίας θὰ εἶναι βαρεῖαι καὶ θὰ ἔχουν προεκτάσεις, ἐὰν ἡ κατάστασις ἐπιτραπῆ νὰ συνεχισθῆ ἔστω ἐπὶ βραχὺ διάστημα.

Ποῶ ἐκκλησιν εἰς τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας νὰ πράξουν ὅ,τι δύνανται διὰ νὰ θέσουν τέρμα εἰς τὴν ἀνώμαλον κατάστασιν, ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη διὰ τοῦ πραξικοπήματος τῶν Ἀθηνῶν. Καλῶ τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας νὰ χρησιμοποίησιν ὅλους τοὺς τρόπους καὶ τὰ εἰς τὴν διάθεσίν του μέσα, ὥστε ἡ συνταγματικὴ τάξις ἐν Κύπρῳ καὶ τὰ δημοκρατικὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου νὰ ἀποκατασταθοῦν ἀνευ καθυστερήσεως.

Καθὼς ἔχω ἤδη δηλώσει, τὰ γεγονότα εἰς Κύπρον δὲν ἀποτελοῦν ἐσωτερικὴν ὑπόθεσιν τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου. Οἱ Τοῦρκοι τῆς Κύπρου ἐπιηρεάζονται ἐπίσης. Τὸ πραξικόπημα τῆς Ἑλληνικῆς Χούντας εἶναι μία εἰσβολή καὶ ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς θὰ ὑποφέρῃ ὅλος ὁ λαὸς τῆς Κύπρου, ἀμφότεροι Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι. Τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη ἔχουν μίαν εἰρηνευτικὴν δύναμιν σταθμεύουσαν εἰς Κύπρον. Δὲν εἶναι δυνατόν ὁ ρόλος αὐτῆς τῆς εἰρηνευτικῆς δυνάμεως νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὸς ὑπὸ συνθήκας στρατιωτικοῦ πραξικοπήματος. Τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας πρέπει νὰ καλέσῃ τὸ στρατιωτικὸν καθεστὸς τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀνακαλέσῃ ἐκ Κύπρου τοὺς Ἕλληνας ἀξιωματικούς, τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὴν Ἐθνικὴν Φρουρὰν, καὶ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν εἰσβολήν αὐτοῦ εἰς Κύπρον.²

Πιστεύω, ότι με όσα εξέθεσα ενώπιόν σας, σάς έδωσα μίαν εικόνα της καταστάσεως. Δέν έχω αμφιβολίαν, ότι μία κατάλληλος απόφασις του Συμβουλίου Ασφαλείας θά θέση τέρμα εις την εισβολήν και θά αποκαταστήση την παραβιασθείσαν ανεξαρτησίαν της Κύπρου και τά δημοκρατικά δικαιώματα του λαού της Κύπρου».